

# YASHIL

**IQTISODIYOT & TARAQQIYOT**

*Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal*

**№5**

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB<sup>®</sup>  
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

Road

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ  
БИБЛИОТЕКА  
LIBRARY.RU

Academic  
Resource  
Index  
ResearchBib

ISSN  
INTERNATIONAL  
STANDARD  
SERIAL  
NUMBER  
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS  
INTERNATIONAL

Crossref



ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

**2025**



## IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

*Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal*

### Bosh muharrir:

**Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich**

*Elektron nashr. 1136 sahifa.*

*E'lon qilishga 2025-yil 1-mayda ruxsat etildi.*

### Bosh muharrir o'rinbosari:

**Karimov Norboy G'aniyevich**

### Muharrir:

**Qurbonov Sherzod Ismatillayevich**

### Tahrir hay'ati:

**Salimov Oqil Umrzoqovich**, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi  
**Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich**, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi  
**Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich**, texnika fanlari doktori (DSc), professor  
**Rae Kvon Chung**, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati  
**Osman Mesten**, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari  
**Axmedov Durbek Kudratillayevich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Axmedov Sayfullo Normatovich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Kalonov Muxiddin Baxritdinovich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Siddiqova Sadoqat G'afforovna**, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)  
**Xudoyqulov Sadirdin Karimovich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Maxmudov Nosir**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Yuldashev Mutallib Ibragimovich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Samadov Asqarjon Nishonovich**, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor  
**Slizovskiy Dimitriy Yegorovich**, texnika fanlari doktori (DSc), professor  
**Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Axmedov Ikrom Akramovich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Hakimov Nazar Hakimovich**, falsafa fanlari doktori (DSc), professor  
**Musayeva Shoiraz Azimovna**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor  
**Ali Konak (Ali Ko'nak)**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)  
**Cham Tat Huei**, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)  
**Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.  
**Utayev Uktam Choriyevich**, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari  
**Ochilov Farkhod**, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i  
**Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich**, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent  
**Axmedov Javohir Jamolovich**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)  
**Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li**, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi  
**Bobobekov Ergash Abdumalikovich**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.  
**Djudi Smetana**, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)  
**Krissi Lyuis**, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)  
**Glazova Marina Viktorovna**, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)  
**Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent  
**Sevil Piriyeva Karaman**, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)  
**Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li**, TDIU ITI departamenti rahbari  
**Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li**, TDIU katta o'qituvchisi  
**Golisheva Yelena Vyacheslavovna**, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.



## IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

*Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal*

### Editorial board:

**Salimov Okil Umrzokovich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan  
**Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich**, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan  
**Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich**, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor  
**Rae Kwon Chung**, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate  
**Osman Mesten**, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society  
**Akhmedov Durbek Kudratillayevich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Akhmedov Sayfullo Normatovich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Siddikova Sadokat Gafforovna**, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences  
**Khudoykulov Sadirdin Karimovich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Makhmudov Nosir**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Yuldashev Mutallib Ibragimovich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Samadov Askarjon Nishonovich**, Candidate of Economic Sciences, Professor  
**Slizovskiy Dmitriy Yegorovich**, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor  
**Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Akhmedov Ikrom Akramovich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Eshtayev Alisher Abduganiyevich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Khakimov Nazar Khakimovich**, Doctor of Philosophy (DSc), Professor  
**Musayeva Shoira Azimovna**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor  
**Ali Konak**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)  
**Cham Tat Huei**, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)  
**Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor  
**Utayev Uktam Choriyevich**, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan  
**Ochilov Farkhod**, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan  
**Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich**, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor  
**Akhmedov Javokhir Jamolovich**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences  
**Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli**, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer  
**Bobobekov Ergash Abdumalikovich**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor  
**Judi Smetana**, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)  
**Chrissy Lewis**, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)  
**Glazova Marina Victorovna**, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)  
**Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor  
**Sevil Piriyea Karaman**, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)  
**Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli**, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE  
**Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli**, Senior lecturer at TSUI  
**Golisheva Yelena Vyacheslavovna**, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

#### Ekspertlar kengashi:

**Berkinov Bazarbay**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Po'latov Baxtiyor Alimovich**, texnika fanlari doktori (DSc), professor  
**Aliyev Bekdavlal Aliyevich**, falsafa fanlari doktori (DSc), professor  
**Isakov Janabay Yakubbayevich**, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor  
**Xalikov Suyun Ravshanovich**, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent  
**Rustamov Ilhomiddin**, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent  
**Hakimov Ziyodulla Ahmadovich**, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent  
**Kamilova Iroda Xusniddinovna**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)  
**G'afurov Doniyor Orifovich**, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)  
**Fayziyev Oybek Raximovich**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent  
**Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich**, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent  
**Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi**, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent  
**Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna**, katta o'qituvchi  
**Babayeva Zuhra Yuldashevna**, mustaqil tadqiqotchi

#### Board of Experts:

**Berkinov Bazarbay**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Pulatov Bakhtiyor Alimovich**, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor  
**Aliyev Bekdavlal Aliyevich**, Doctor of Philosophy (DSc), Professor  
**Isakov Janabay Yakubbayevich**, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor  
**Khalikov Suyun Ravshanovich**, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor  
**Rustamov Ilkhomiddin**, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor  
**Khakimov Ziyodulla Akhmadovich**, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor  
**Kamilova Iroda Xusniddinovna**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics  
**Gafurov Doniyor Orifovich**, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy  
**Fayziyev Oybek Raximovich**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor  
**Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich**, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor  
**Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna**, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor  
**Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna**, Senior Lecturer  
**Babayeva Zuhra Yuldashevna**, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi  
08.00.02 Makroiqtisodiyot  
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti  
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti  
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti  
08.00.06 Ekonometrika va statistika  
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit  
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit  
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti  
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti  
08.00.11 Marketing  
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot  
08.00.13 Menejment  
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari  
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti  
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya  
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

**Muassis:** "Ma'rifat-print-media" MChJ

**Hamkorlarimiz:** Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

#### Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi  
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar  
vazirligi huzuridagi Oliy  
attestatsiya komissiyasi  
rayosatining  
2023-yil 1-apreldagi 336/3-  
sonli qarori bilan ro'yxatdan  
o'tkazilgan.



# MUNDARIJA

|                                                                                                                                                                       |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| “Zavur kollektor suvlarining kimyoviy tarkibi tahlili va ularni tozalash zarurati (Qoraqalpog‘iston Respublikasi misolida)”.....                                      | 20  |
| <b>Kungiratbay Sharipov, Ma‘ruf Nurmanov</b>                                                                                                                          |     |
| Forming demand and stimulating sales in Uzbekistan.....                                                                                                               | 26  |
| <b>Musayeva Shoirazimovna</b>                                                                                                                                         |     |
| Членство в ВТО как драйвер развития: взгляд Узбекистана через призму опыта Вьетнама и Казахстана.....                                                                 | 30  |
| <b>Ж.Я.Нуриллаев</b>                                                                                                                                                  |     |
| Mamlakatimizda tizimli ahamiyatga molik banklarni aniqlash tartibi va ularning bank tizimi moliyaviy barqarorligiga ta'siri tahlili.....                              | 37  |
| <b>Xolmamatov Farhodjon Kubaevich</b>                                                                                                                                 |     |
| O'zbekiston respublikasida aholi bandligini ta'minlashdagi dolzarb masalalar .....                                                                                    | 44  |
| <b>Ibragimov Elmurod Gulboynor o'g'li</b>                                                                                                                             |     |
| O'zbekiston respublikasida elektr energiyasi ta'minoti hajmini yalpi ichki mahsulot hajmiga ta'sirini ekonometrik tahlil qilish .....                                 | 48  |
| <b>Fayziyev Rabim Alikulovich</b>                                                                                                                                     |     |
| Raqamli iqtisodiyot sharoitida tijorat banklarining xizmat turlarini takomillashtirish amaliyoti .....                                                                | 60  |
| <b>Umurzoqova Adiba Ochilovna</b>                                                                                                                                     |     |
| Qishloq xo'jaligi kooperativi boshqaruv tizimida buxgalteriya hisobini tashkil qilishning o'ziga xos xususiyatlari .....                                              | 67  |
| <b>Abduraxmanov Ramazon Abdullayevich</b>                                                                                                                             |     |
| O'zbekistonda qishloq xo'jaligi mahsulotlari umumiy hajmini prognozlashda ekonometrik modellar (yillik) .....                                                         | 72  |
| <b>Qodirov Farxod Amirovich, Bo'riyeva Qundiz Muratbaevna</b>                                                                                                         |     |
| Oziq-ovqat mahsulotlari xavfsizligi tizimini takomillashtirishning nazariy va amaliy jihatlari.....                                                                   | 77  |
| <b>Mahamatova Maftuna</b>                                                                                                                                             |     |
| Xufiyona va yashirin iqtisodiyotning amaliy tahlili o'zbekiston miqyosida.....                                                                                        | 83  |
| <b>Koshanov Abdimurat Azat uli</b>                                                                                                                                    |     |
| Soliq tizimini barqarorligini belgilovchi omillar tahlili.....                                                                                                        | 87  |
| <b>Nurillayev Jasurbek Davronbekovich</b>                                                                                                                             |     |
| Mahalliy budjetlar daromad manbalarini mustahkamlash omillari.....                                                                                                    | 92  |
| <b>Soatova Nodira Boboxanovna</b>                                                                                                                                     |     |
| Bank infratuzilmasining raqamli transformatsiyasi va resurslar bazasi shakllanishi: nazariy asoslar va texnologik yondashuvlar.....                                   | 97  |
| <b>Raxmatov Azizjon Jaloliddinovich, Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li</b>                                                                                               |     |
| Ichki auditning transformatsion potentsiali: tahliliy amallarni takomillashtirish orqali samaradorlikni oshirish.....                                                 | 102 |
| <b>Misirov Akbarali Pardaboyevich, Ismoilov Asadbek Abdusamat o'g'li</b>                                                                                              |     |
| Xorijiy mamlakatlarda yashil moliyalashtirishni rivojlantirish yo'llari.....                                                                                          | 110 |
| <b>Qorriyeva Shahnoza Safarbayevna</b>                                                                                                                                |     |
| Yashil moliya – iqtisodiy rivojlanish mexanizmi sifatida .....                                                                                                        | 117 |
| <b>Nodir Xidirov G'iyosaliyevich</b>                                                                                                                                  |     |
| Xo'jalik yurituvchi subyektlarning likvidliligi va moliyaviy barqarorligini ta'minlashning xorij tajribasi va uning amaliy ahamiyati .....                            | 122 |
| <b>Bauyetdinov M.J.</b>                                                                                                                                               |     |
| Теоретические подходы к определениям агрессии социально - экономической и политической стабильности государства как фактор повышения рекреационных потребностей ..... | 128 |
| <b>Алимова Райхона Баходировна</b>                                                                                                                                    |     |
| Innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish.....                                                                  | 139 |
| <b>Komilov Umidjon Normurod o'g'li, Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi</b>                                                                                              |     |



|                                                                                                                                                  |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Kichik biznes subyektlarini moliyalashtirish manbalari .....                                                                                     | 143 |
| <b>Nematulloyev Suxrob Sobirovich</b>                                                                                                            |     |
| Bir qatlamli elastik asosda joylashgan to'sinning seysmik kuchlar ta'siridagi tebranishining<br>V.Z. Vlasov usuli asosida analitik tadqiqi ..... | 148 |
| <b>Kamola Xaydarova</b>                                                                                                                          |     |
| "Sibir daryolarining burilishi" loyihasining tarixiy va retrospektiv tahlili .....                                                               | 153 |
| <b>Mahmudov Nosir Mahmudovich</b>                                                                                                                |     |
| Sarguzasht turizmini rivojlanishi va sarguzasht turlarda turistlarning xavfsizligini<br>ta'minlashda instruktor-gidlarning roli .....            | 159 |
| <b>Tilovmurodov Dostonbek Furqat o'g'li</b>                                                                                                      |     |
| Scientific-theoretical foundations of the use of ict in ensuring management efficiency<br>and security in enterprises .....                      | 165 |
| <b>Khalilov Bekzod Akhmatovich</b>                                                                                                               |     |
| Tijorat banklarida kredit riskini boshqarish mexanizmlarini takomillashtirish yo'nalishlari.....                                                 | 171 |
| <b>Mirtursunova Dinara Anvarovna</b>                                                                                                             |     |
| O'zbekiston respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini joriy etishni<br>takomillashtirish yo'llari.....                         | 175 |
| <b>Tangriyev Izzat Raxmatullayevich</b>                                                                                                          |     |
| Qashqadaryo viloyatida eko va etno turizmni rivojlantirishning istiqbollari va iqtisodiy<br>samaradorligi.....                                   | 181 |
| <b>Erkayeva Barno, Xushvaqto'v Ramziddin</b>                                                                                                     |     |
| O'zbekiston bank tizimida raqamli valyutalar va yashil investitsiyalar integratsiyasini<br>takomillashtirish .....                               | 186 |
| <b>Nodirov Azizxon Asrorovich</b>                                                                                                                |     |
| Global energiya noaniqligining o'zgaruvchanligi ekonomertik modellari .....                                                                      | 192 |
| <b>Bexzod Qo'ziboev</b>                                                                                                                          |     |
| Экоцифра: цифровизация МСП для зеленого устойчивого роста .....                                                                                  | 197 |
| <b>С.С. Убаева</b>                                                                                                                               |     |
| Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirish va ekologik toza hududni yo'lga qo'yishning<br>ahamiyati.....                                        | 201 |
| <b>Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich</b>                                                                                                           |     |
| Statistika fanining shakllanish bosqichlari va rivojlanish tendensiyalari.....                                                                   | 206 |
| <b>Nabixodjaev Abbas Abdupattahovich, Umarova Mukaddas Abbasovna</b>                                                                             |     |
| Hududlarning atmosferaga chiqaradigan zararli chiqindilar miqdorini sanoat<br>mahsulotiga nisbati bo'yicha tahlili.....                          | 210 |
| <b>Baqoyev Husan Nuriddinovich</b>                                                                                                               |     |
| Qayta tiklanadigan vodorod narxlari strategiyasini o'rganish: xarajat noaniqliklarini<br>bartaraf etish .....                                    | 216 |
| <b>Nuraliyeva Komila Sanakulovna</b>                                                                                                             |     |
| Qishloq xo'jaligini "yashil" iqtisodiyot asosida rivojlantirishga o'tishning zarurligi va mohiyati .....                                         | 221 |
| <b>Yoldoshev Mutalib Ibrohimovich</b>                                                                                                            |     |
| Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda "yashil investitsiyalar" dan foydalanishning<br>xorij tajribalari .....                                 | 225 |
| <b>Ruzibayeva Nargiza Xakimovna, Rustamova Nasiba Arslanovna</b>                                                                                 |     |
| Ijtimoiy iqtisodiy ehtiyojlar va ularning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rni.....                                                                   | 230 |
| <b>Raxmonova Feruza Musaqulovna</b>                                                                                                              |     |
| Oliy ta'lim xizmatlarini ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotda tutgan o'rni.....                                                                       | 234 |
| <b>Mirzaxajeva Shaxzoda Shuxratovna</b>                                                                                                          |     |
| Tijorat banklari muammoli kreditlarining likvidlikka ta'siri.....                                                                                | 240 |
| <b>Karshiyev Adham Anvarovich</b>                                                                                                                |     |
| Kichik firmalarning raqobatbardoshligini oshirishning nazariy metodologik jihatlar.....                                                          | 245 |
| <b>Ruzmetov Davron Ibrogimovich, Aliyev Maqsudbek Erkinovich</b>                                                                                 |     |
| Xo'jalik yurituvchi subyektlarning moliyaviy resurslaridan samarali foydalanish<br>imkoniyatlari.....                                            | 251 |
| <b>Talapova Nargiza Baxriddinovna</b>                                                                                                            |     |



|                                                                                                                                       |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| “Deviant xulq-atvorli o’smirlarning ijtimoiy moslashuvining psixologik xususiyatlari” .....                                           | 255 |
| <b>Saidbekova Feruza Anvarbek qizi</b>                                                                                                |     |
| Aholi daromadlarini diversifikatsiya qilishda davlat siyosatining roli va imkoniyatlari .....                                         | 258 |
| <b>Nutfullayev Shohrux Mexli o’g’li, Qurbanov Ulug’bek Erkinovich</b>                                                                 |     |
| Анализ показателей развития зелёной химии по всему миру и в узбекистане за последние десять лет .....                                 | 262 |
| <b>Фозилова Фирангиза Комиловна</b>                                                                                                   |     |
| Tijorat banklarining o’zbekiston respublikasi iqtisodiyotiga ta’siri .....                                                            | 270 |
| <b>Masharipov Rasulbek Jo’rabekovich</b>                                                                                              |     |
| Biznes birlashuvda buxgalteriya hisobi va auditni takomillashtirish yo’nalishlari .....                                               | 273 |
| <b>Hamroyeva Zuhra Amiral qizi, Xayitboyeva Laylo Oybekovna, Mirzarayimov Sardorbek Ravshanovich</b>                                  |     |
| O’zbekiston respublikasida pul-kredit siyosatining maqsadi .....                                                                      | 277 |
| <b>Adilov Zuxriddin Marip o’g’li</b>                                                                                                  |     |
| Qishloq xo’jaligi mahsulotlarining ishlab chiqarish va bozorlararo aloqalarining statistik o’zgarish tendensiyalari .....             | 281 |
| <b>Zakirova Umida Maxamadaminovna</b>                                                                                                 |     |
| Iqtisodiy bilimlarni shakllanishi va rivojlanishi .....                                                                               | 286 |
| <b>Po’latov Abdulloh Xolxo’jayevich</b>                                                                                               |     |
| Теоретические основы эффективного управления финансовыми ресурсами предприятий с государственной долей (на примере узбекистана) ..... | 291 |
| <b>Ахмедов Дилшод Турсункулович</b>                                                                                                   |     |
| Robototexnika asoslari va maktab ta’limida qo’llanilishi .....                                                                        | 298 |
| <b>Tuxliyev Muslimbek Sherzod o’g’li</b>                                                                                              |     |
| Sun’iy intellektlar yordamida o’quvchilarni hayotiy faoliyat ko’nikmasini shakllantirishi .....                                       | 303 |
| <b>Mirxasilova Zulfiya Kochkarovna, Abdurahmanova Ozoda Djo’rayevna, Kurbanov Azimjon Jo’raboy o’g’li</b>                             |     |
| Levi tengsizligi uchun A.N. Kolmogorov teoremlari .....                                                                               | 316 |
| <b>Saypiddinov Shukrullo Sadrdinovich, Baxramov Rustamjon Qambarali o’g’li</b>                                                        |     |
| Rivojlanayotgan mamlakatlar bank tizimida raqamli moliyaviy texnologiyalarni joriy etish afzalliklari .....                           | 320 |
| <b>Xodjimamedov Akmal Ashurovich, Umedov Abdullo Umedovich</b>                                                                        |     |
| O’zbekiston respublikasining mdh mamlakatlari bilan tashqi savdo faoliyati tahlili: o’zgarish tendensiyalari va istiqbollari .....    | 326 |
| <b>Ilyosov Asrorjon Axrorjon o’g’li, Abdullaev Alisher Maxmudovich, Tuxtasinova Muxayyo Mirzasultonovna</b>                           |     |
| Elektron tijoratni rivojlantirishning xorij tajribasi .....                                                                           | 330 |
| <b>Madieva Zuxra Iskandarbekovna</b>                                                                                                  |     |
| Inson resurslarini o’rganishning asosiy yondashuvlari: mohiyat-ta’rifiy tahlil .....                                                  | 336 |
| <b>Bakirov Qobiljon Mamatyusupovich</b>                                                                                               |     |
| Bandlikni ta’minlashda davlat tomonidan institutsional muhit yaratishning roli .....                                                  | 340 |
| <b>Dilorom Tojiboyeva, Umida Ravshanovna Anvarova</b>                                                                                 |     |
| Mamlakatimizda islom moliyasini rivojlantirish maqsad va choralari .....                                                              | 346 |
| <b>Xoliyorov Xomid Boynazarovich</b>                                                                                                  |     |
| Разработка экспертной системы для оценки финансового состояния предприятия .....                                                      | 352 |
| <b>Tajibayeva Kizlargul Ajiniyazovna</b>                                                                                              |     |
| Farg’ona vodiysi viloyatlarida kichik biznes ko’rsatkichlarining o’zgarishi: panel regressiya tahlili .....                           | 362 |
| <b>Tojiyeva Muhabbatxon Mansurjon qizi</b>                                                                                            |     |
| O’zbekiston Respublikasida makroiqtisodiy ko’rsatkichlarni hisoblashdagi asosiy muammolar va ularning yechimlari .....                | 368 |
| <b>Farmonov Ilhomjon Iqboljon o’g’li</b>                                                                                              |     |
| Xorijiy tajriba asosida korxonalar innovatsion faolligini boshqarishni takomillashtirish .....                                        | 374 |
| <b>Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi</b>                                                                                               |     |
| Mahalliy davlat hokimiyati organlarida milliy kadrlar zaxirasini shakllantirish .....                                                 | 380 |
| <b>G’aniev Elyor Sobirjonovich</b>                                                                                                    |     |
| O’zbekistonda sirkulyar iqtisodiyotga o’tishning ahamiyati .....                                                                      | 386 |
| <b>Mirzayev Muzaffar Maxmudovich</b>                                                                                                  |     |



|                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| The role of international investments in greening and ecological rehabilitation of the aral sea region .....                         | 392 |
| <b>Ospanova Feruza Bazarbaevna</b>                                                                                                   |     |
| “Зеленое направление” совершенствования бухгалтерского учета .....                                                                   | 397 |
| <b>Ибрагимов Гайратжон Артикович</b>                                                                                                 |     |
| Xarajatlarni kelib chiqish joylari va javobgarlik markazlari bo'yicha hisobga olishni takomillashtirish .....                        | 403 |
| <b>Xamidova S.Ya.</b>                                                                                                                |     |
| Mintaqalarni iqtisodiy rivojlantirishning metodologik asoslari va ularni takomillashtirish.....                                      | 409 |
| <b>Toshaliyeva Saodat Toxirovna</b>                                                                                                  |     |
| O'zbekistonda kichik turar joy biznesini rivojlantirishda xorijiy tajribalar .....                                                   | 414 |
| <b>Yo'ldashev Bekzodjon Sherzodjon o'g'li</b>                                                                                        |     |
| Tijorat banklarida davlat maqsadli dasturlarini moliyalashtirish yuzasidan ilmiy-nazariy qarashlar.....                              | 419 |
| <b>Shodiyev Shuhrat Sunnat o'g'li</b>                                                                                                |     |
| Qandolat mahsulotlari bozorida marketing strategiyalaridan foydalanishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....                        | 426 |
| <b>Azlarova Munira Muxammad-Amin qizi</b>                                                                                            |     |
| Risk management in commercial banks, methodological approaches and practical implementation .....                                    | 433 |
| <b>Baymuratova Zina Aqilbekovna, Jarilkapova Naubaxar Paraxat qizi</b>                                                               |     |
| The impact of competition on economic growth: evidence from uzbekistan's automotive industry.....                                    | 439 |
| <b>Saydaliyeva Dilrabo Baxriddin qizi</b>                                                                                            |     |
| Raqamli texnologiyalarning oliy talim xizmatlarini rivojlantirishdagi o'rni.....                                                     | 444 |
| <b>Mirzaxadjayeva Shahzoda Shuxratovna</b>                                                                                           |     |
| Развитие производства сельскохозяйственной продукции путем развития цифровых технологий.....                                         | 450 |
| <b>Юсупов Мухиддин Соатович</b>                                                                                                      |     |
| Tijorat banklarida loyihaviy moliyalashtirish risklarini boshqarish amaliyotini takomillashtirish .....                              | 457 |
| <b>Berdiyev Akram O'ktamovich</b>                                                                                                    |     |
| Iqtisodiy tarmoqlarni soliqqa tortish orqali investitsiya loyihalarini rivojlantirish.....                                           | 463 |
| <b>Sharipov Eldor Salohiddin o'g'li</b>                                                                                              |     |
| Iqtisodiyotda investitsiya va kredit salohiyatini bank faoliyatiga ta'siri.....                                                      | 468 |
| <b>Ergashova Nilufar Sobirovna</b>                                                                                                   |     |
| Qurilish materiallari sanoati korxonalarining raqobatbardoshlik salohiyatini boshqarishni takomillashtirish .....                    | 473 |
| <b>Tashmukhamedova Karima Samatovna</b>                                                                                              |     |
| Ziyorat turizmini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari va istiqbollari.....                                                       | 479 |
| <b>Kurbanova Mohinur Xabib qizi</b>                                                                                                  |     |
| Xalqaro sayohat lug'ati va uning shakllanishi.....                                                                                   | 487 |
| <b>Abduaxadova Zilola Djamoliddinovna</b>                                                                                            |     |
| Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari va uni o'zbekiston respublikasi hisob tizimini rivojlantirishdagi o'rni va ahamiyati..... | 492 |
| <b>Quvvatov G'olibjon Baxtiyor o'g'li</b>                                                                                            |     |
| Kooperatsiyalarning tutgan o'rni va ahamiyati.....                                                                                   | 501 |
| <b>Mirzayev Musurmon Umidullayevich, Ziyadullayev Ilhom Narkobilovich</b>                                                            |     |
| Использование методов математического моделирования при внедрении коммерческих автоматических систем .....                           | 505 |
| <b>Курбанова Рахима, Ахмедов Мехрохжон</b>                                                                                           |     |
| Tijorat banklari kapitalidagi davlat ulushini kamaytirish yo'llari.....                                                              | 511 |
| <b>Vasiyev Alisher Samiyevich</b>                                                                                                    |     |
| Механизмы трансформации неформального сектора в официальную экономику на основе финансовых инструментов.....                         | 515 |
| <b>Кошанов Абдимурат Азат ули, Муртазаев Шахрух Коньскайлиевич</b>                                                                   |     |



|                                                                                                                                                        |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| The impact of tourism on the economy of Uzbekistan .....                                                                                               | 519 |
| <b>Xaydarova Marjona, Muxamedboyeva Muxlisa, Umarov Kamron, Usmanova Aziza</b>                                                                         |     |
| Mintaqada gastroturizm rivojlanishining iqtisodiy asoslari va zamonaviy tendensiyalari .....                                                           | 525 |
| <b>Masharipova Manzura Alimbayevna</b>                                                                                                                 |     |
| Tikuv-trikotaj korxonalari brend jozibadorligini oshirishning ilmiy-nazariy jihatlarini .....                                                          | 535 |
| <b>O'rinov Akmaljon Axmadjonovich</b>                                                                                                                  |     |
| Bank tizimida hisobotlarni avtomatlashtirish texnologiyalari .....                                                                                     | 542 |
| <b>Sodiqov Sanjar Saydullo o'g'li</b>                                                                                                                  |     |
| Engineering programs in Uzbekistan on the verge of fifth industrial revolution .....                                                                   | 547 |
| <b>Khasan Khankeldiyev</b>                                                                                                                             |     |
| Aksiyadorlik jamiyatlarining boshqaruvini yaxshilashda korporativ madaniyatning ahamiyati .....                                                        | 551 |
| <b>Akramova Nazokat Israilovna</b>                                                                                                                     |     |
| Tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy taraqqiyotdagi o'rni .....                                                                                        | 562 |
| <b>Amonov Mehridin Oromiddinovich</b>                                                                                                                  |     |
| O'zbekiston sanoat tarmoqlarida kooperatsiya asosida tayyor mahsulotlar ishlab chiqarishni mahalliyashtirish tizimini takomillashtirish yo'llari ..... | 572 |
| <b>Xalilova Sevaraxon Alijon qizi</b>                                                                                                                  |     |
| Moliyaviy barqarorlikning asosiy ko'rsatkichlari va ularning tahlili .....                                                                             | 578 |
| <b>Urmanbekova Iroda Farxodovna</b>                                                                                                                    |     |
| Tijorat banklarining mamlakat iqtisodiyotida tutgan o'rnini tahlil qilish .....                                                                        | 583 |
| <b>Kilicheva F.B., Mengnorov A.A., Bozorova O.R.</b>                                                                                                   |     |
| Bog'dorchilik tarmog'ida klasterlarni joriy qilishda yevropa tajribasini qo'llash imkoniyatlari .....                                                  | 591 |
| <b>Ergashov Ulug'bek Zoxidjonovich</b>                                                                                                                 |     |
| To'qimachilik klasterlarini boshqarishda xorijiy mamlakatlar tajribasi .....                                                                           | 598 |
| <b>Mansurov Saidxo'ja Kamalovich</b>                                                                                                                   |     |
| Barriers to tourism infrastructure development in uzbekistan: a critical analysis .....                                                                | 605 |
| <b>Sarvinov Shodmonova</b>                                                                                                                             |     |
| Xalqaro bozorda qishloq xo'jaligi mahsulotlari raqobatbardoshligini oshirish .....                                                                     | 609 |
| <b>Mengnorov Almardon Abdirahmonovich</b>                                                                                                              |     |
| O'zbekiston respublikasida infratuzilma loyihalarini amalga oshirishdagi risklarni boshqarish .....                                                    | 620 |
| <b>Yusupova Zilola Ismoiljon qizi</b>                                                                                                                  |     |
| Korxonaning iqtisodiy barqarorligiga erishishning zamonaviy tendensiyalari .....                                                                       | 626 |
| <b>Iminova Nargizaxon Akramovna</b>                                                                                                                    |     |
| Qishloq joylari maishiy xizmat ko'rsatish sohasida axborot resurslaridan samarali foydalanish .....                                                    | 631 |
| <b>Xamdamov Eldor Toshmurovich</b>                                                                                                                     |     |
| Meva-sabzavotlar eksportida transport koridorlari va vositalarini tanlash xususiyatlari .....                                                          | 636 |
| <b>Yusupov Muxiddin Soatovich</b>                                                                                                                      |     |
| Рынок рабочей силы в узбекистане и ее воспроизводство .....                                                                                            | 644 |
| <b>Шакиров Амаль Улугбекович, Камилова Наргиза Абдукахаровна</b>                                                                                       |     |
| Деньги и их функции в экономике .....                                                                                                                  | 650 |
| <b>Мурадиллаев Мансур Мехроживич, Камилова Наргиза Абдукахаровна</b>                                                                                   |     |
| Развитие сельского хозяйства в узбекистане .....                                                                                                       | 654 |
| <b>Махмудов Алишер Мухтарович, Камилова Наргиза Абдукахаровна</b>                                                                                      |     |
| Инвестиции и инновации в химической промышленности узбекистана: современные тенденции и перспективы .....                                              | 658 |
| <b>Хусаинов Равшан Рахимович, Султанходжаев Аманулла Асадуллаевич</b>                                                                                  |     |
| Tijorat banklari aktivlarini boshqarishni takomillashtirish .....                                                                                      | 666 |
| <b>Mardonova Shoxsanam Baxodirovna</b>                                                                                                                 |     |
| Definition of agritourism as a multifunctional development in rural areas .....                                                                        | 672 |
| <b>Aktamov Olimjon Abdugani ugli</b>                                                                                                                   |     |
| Kameral soliq tekshiruvida smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi .....                          | 680 |
| <b>Qurbonov Muxiddin Abdullaevich</b>                                                                                                                  |     |
| Проблемы регулирования государственно-частного партнерства и рекомендации по их решению (на примере безработицы в республике узбекистан) .....         | 687 |
| <b>С.Э. Холмуратов</b>                                                                                                                                 |     |



|                                                                                                                         |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Автоматизация аудиторских процедур с использованием искусственного интеллекта.....                                      | 692 |
| Ходжарахманова Назира Бахтияр кизи                                                                                      |     |
| Past karbonli iqtisodiyotga o'tish zaruriyati va uning omillari.....                                                    | 701 |
| Valiyev Axliddin Aropitdinovich                                                                                         |     |
| Yengil sanoatda zamonaviy tikuv mashina-kichik robotlarning mexanizmlarini mukammallashtirish .....                     | 705 |
| Sirojova Muxabbat Sodiq qizi, Kurbanov Fazliddin Aminovich                                                              |     |
| Jismoniy shaxslar daromadlarini soliqqa tortish tizimining institutsional va iqtisodiy asoslari .....                   | 710 |
| Kuzieva Nargiza Ramazanovna, Bobomuratova Manzura Panji qizi                                                            |     |
| Foyda solig'i bo'yicha bo'nak to'lovlarni to'lash tartibi .....                                                         | 717 |
| Yangieva N.S.                                                                                                           |     |
| Kichik biznes va tadbirkorlik subyektlarini soliqlar vositasi qo'llab-quvvatlashning amaldagi holati .....              | 722 |
| Turanboyev Boburjon Qodirjon o'g'li                                                                                     |     |
| Motivation, goal-setting, and organizational performance: a case study from uzbekistan's chemical industry .....        | 726 |
| Mamataliev Anvar Ergashevich, Bobur Urinov                                                                              |     |
| Применение искусственного интеллекта при организации налогового администрирования узбекистана .....                     | 733 |
| Н.А. Артиков                                                                                                            |     |
| Ayollar tadbirkorligini rivojlantirish zaruriyatini keltirib chiqaruvchi omillar.....                                   | 737 |
| Sharofiddinova Gulnoza Iloxmonovna                                                                                      |     |
| Raqamli texnologiyalarning tijorat banklari samaradorligiga ta'siri .....                                               | 745 |
| Maksudov Avazbek Ulug'bek o'g'li                                                                                        |     |
| Suv tanqisligi sharoitida yashil iqtisodiyotni rivojlantirish asoslari .....                                            | 750 |
| Qosimov Maxamatjon Sulaymanovich                                                                                        |     |
| Rivojlanayotgan iqtisodiyotda raqamli va raqamli bo'lmagan korxonalar tahlili .....                                     | 761 |
| Raxmonov Nodirjon Raxmonjon o'g'li                                                                                      |     |
| Aholining o'rtacha umr ko'rish yoshini o'zgarishi sharoitida keksalarning ijtimoiy ta'minotiga xavflarning ortishi..... | 767 |
| To'irov Shohboz Ziyodullo o'g'li                                                                                        |     |
| Oliy ta'lim tizimida moliyaviy nazorat samaradorligini ta'minlash ichki nazorat xizmatlari .....                        | 773 |
| Xaydarov Baxrom Xolmuradovich                                                                                           |     |
| Moliya bozorida xususiy banklar faolligini ta'minlash istiqbollari .....                                                | 777 |
| Abduqahhorov Asilbek Ahror o'g'li                                                                                       |     |
| Budjet daromadlari ijrosini ta'minlashda soliqlar hisobi va tahlilining ahamiyati .....                                 | 782 |
| Abdullaev Abror Bozarboevich                                                                                            |     |
| Aholi daromadini oshirish yo'llari.....                                                                                 | 803 |
| Shadmanov Baxodir Sherkulovich                                                                                          |     |
| Tourism and regional identity in Uzbekistan: balancing heritage and development .....                                   | 808 |
| Raximova Nilufar Aminovna, Abdukholikova Farida Erkinjon qizi                                                           |     |
| O'zbekiston sanoat korxonalarining fond bozorida ishtiroki tahlil va muammolari.....                                    | 815 |
| Igitov Jurabek Kuzibekovich                                                                                             |     |
| O'zbekistonda davlat-xususiy sheriklik loyihalarini moliyalashtirish va amalga oshirish tahlili .....                   | 823 |
| Karabaev Sanjar Abdusamatovich                                                                                          |     |
| Globalashuv sharoitida milliy korxonalarning eksport salohiyatini boshqarish masalalari .....                           | 832 |
| Qodirov Humoyun Tolibjon o'g'li                                                                                         |     |
| Бизнес-планирование и прогнозирование деятельности организации.....                                                     | 836 |
| Алимов Бехзоджон Наврузжонович                                                                                          |     |
| Farg'ona vodiysida ekoturizm – kambag'allikka qarshi kurashning yangi imkoniyatlari .....                               | 840 |
| Soliyeva Nilufar Muxtorjon qizi                                                                                         |     |
| Aholi turmush darajasi baholash bo'yicha dasturiy ta'minot ishlab chiqishda horij tajribasini o'rganish .....           | 844 |
| Tursunov Farxod Baxodir o'g'li                                                                                          |     |
| Mintaqa aholi turmush farovonligiga ta'sir qiluvchi omillar tasnifini ishlab chiqish.....                               | 848 |
| Xodjanijazov Shohruh Yuldashevich                                                                                       |     |
| Xususiy oliy ta'lim muassasalari menejmentining nazariy jihatlar va o'ziga xos xususiyatlari.....                       | 856 |
| Karimov Ulug'bek Usmonovich                                                                                             |     |



|                                                                                                                                                                        |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Infratuzilma va bozor infratuzilmasi tushunchalarining nazariy tavsifi .....                                                                                           | 861 |
| <b>G'aniyev Botir Baxtiyorovich</b>                                                                                                                                    |     |
| Повышение инвестиционной привлекательности – важное условие повышения конкурентоспособности предприятий.....                                                           | 865 |
| <b>Каримова Дилафруз Садирдин кизи</b>                                                                                                                                 |     |
| Yevropa ittifoqi davlatlari tijorat banklarining soliq to'lovlarini amalga oshirish tartibi .....                                                                      | 870 |
| <b>Komolov Odiljon Sayfidinovich</b>                                                                                                                                   |     |
| Boshqaruvda innovatsiyalarni hisobga olgan holda agrokorxonalarni davlat tomonidan rag'batlantirishning zamonaviy yondashuvlari .....                                  | 878 |
| <b>Shaniyazova Zamira</b>                                                                                                                                              |     |
| Практические аспекты применения статистических методов контроля качества на предприятиях.....                                                                          | 883 |
| <b>Усманов Илхом Ачилович, Усманов Фарзод Шохрухович</b>                                                                                                               |     |
| Yashil iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy o'sishning yangi paradigmalarini shakllantirish: nazariy asoslar va amaliy talqinlar.....                                      | 891 |
| <b>Alimova Guzal Abduxakimovna</b>                                                                                                                                     |     |
| Xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyati samaradorlik ko'rsatkichlarining nazariy va metodologik tahlili .....                                                          | 895 |
| <b>Qo'ziyoyev Boxodir Azzamboy o'g'li</b>                                                                                                                              |     |
| Kutubxonalarda raqamli iqtisodiyot sharoitida biznes-modellarni ishlab chiqish.....                                                                                    | 900 |
| <b>Ernaqulov Sunnatillo Nurali o'g'li</b>                                                                                                                              |     |
| To'g'ridan-to'g'ri sug'urtalash operatsiyalari bo'yicha xarajatlarni xalqaro standartlar asosida hisob va hisobotda aks ettirish uslubi-yatini takomillashtirish ..... | 905 |
| <b>X.A.Raximov</b>                                                                                                                                                     |     |
| Kameral soliq tekshiruvda smart texnologiyalarini ma'lumotlarini soliq organlarining ma'lumotlar bazasida shakllanishi.....                                            | 910 |
| <b>Ergashev Uyg'un Jabborovich</b>                                                                                                                                     |     |
| Obligatsiya moliya bozori instrumenti sifatida, milliy obligatsiyalar bozori .....                                                                                     | 916 |
| <b>Avezov Ibrohim Ilxomovich, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich</b>                                                                                                   |     |
| Barqaror rivojlanish doirasida ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv (ESG) ko'rsatkichlarining yashil texnologiyalar innovatsiyasiga ta'sirini baholash.....      | 921 |
| <b>Meliqo'zieva Dilrabo Muxitdin qizi</b>                                                                                                                              |     |
| Yashil iqtisodiyot – barqaror taraqqiyotga olib boruvchi yo'l.....                                                                                                     | 925 |
| <b>Xalilova Aziza Rustamovna</b>                                                                                                                                       |     |
| Научно-теоретические основы экономической и эколого-экономической эффективности предприятий горнодобывающей промышленности.....                                        | 930 |
| <b>Раматов Зафарбек Жуманиязович</b>                                                                                                                                   |     |
| Xitoyda eksport faoliyatini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari.....                                                                                            | 938 |
| <b>D.E.Qarshiev</b>                                                                                                                                                    |     |
| Kichik sanoat zonalarida investitsion jozibadorlikni oshirishni investitsion faollikka ta'siri.....                                                                    | 943 |
| <b>Mannapova Shaxnoza Elshodovna</b>                                                                                                                                   |     |
| Mahalla institutining samaradorligi tahlili: so'rovnoma yondashuvi .....                                                                                               | 947 |
| <b>Bahriddinov Viqorjon Akbar o'g'li</b>                                                                                                                               |     |
| Формирование человеческого капитала в условиях демографических изменений: опыт и перспективы для узбекистана.....                                                      | 955 |
| <b>Дониерова Фотимабону Алишер кизи</b>                                                                                                                                |     |
| Farmasevtika kompaniyalari raqobatbardoshligini oshirishda marketing strategiyalaridan foydalanish yo'nalishlari .....                                                 | 962 |
| <b>Baxrombek Bobojonov</b>                                                                                                                                             |     |
| “Hududlarda sug'urtaga bo'lgan talabning ekonometrik tahlili” .....                                                                                                    | 967 |
| <b>Bekberganova Mohira Ravshonbekovna</b>                                                                                                                              |     |
| O'zbekiston va xalqaro amaliyotda raqamli marketing vositalaridan foydalanish: muammolar va yechimlar .....                                                            | 973 |
| <b>Uzoqova Dilnoza Yusuf qizi</b>                                                                                                                                      |     |
| Условия эксплуатации и экологическая безопасность автотранспортной системы на основе энергосберегающих технологий .....                                                | 978 |
| <b>Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна</b>                                                                                                                               |     |
| O'zbekiston tibbiyot muassasalarida moliyaviy resurslardan foydalanishda xorijiy tajribalarni qo'llash.....                                                            | 982 |
| <b>Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich</b>                                                                                                                             |     |



|                                                                                                                                                              |      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Buxgalteriya hisobining samaradorligini oshirish yo'llarida zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar .....                                                   | 987  |
| <b>Sattorov Mirjahon</b>                                                                                                                                     |      |
| Особенности маркетинговых стратегий в условиях ограниченных ресурсов и узкой потребительской аудитории .....                                                 | 991  |
| <b>Дебердиев Анвар</b>                                                                                                                                       |      |
| DEbitorlik va kreditorlik qarzlarini auditini rejalashtirish masalalari.....                                                                                 | 995  |
| <b>Tulovov Erkinjon To'liqin o'g'li, Ibragimova Iroda Rashid qizi</b>                                                                                        |      |
| Инвестиционная программа узбекистана по привлечению иностранных инвестиций .....                                                                             | 1000 |
| <b>Камилова Наргиза Абдукахоровна, Бекмуратов Шухрат Даулетмуратович</b>                                                                                     |      |
| Turistik mahsulotni shakllantirishda turistlar hayoti xavfsizligini ta'minlash.....                                                                          | 1005 |
| <b>Raxmonov Siyovush Turob o'g'li</b>                                                                                                                        |      |
| Uglerodsiz energiyaga o'tishda o'zbekistonning yashil strategiya yo'l xaritasining integratsiyasi va ta'siri.....                                            | 1011 |
| <b>Nuraliyeva Komila Sanakulovna</b>                                                                                                                         |      |
| Цифровая устойчивость регионов: применение аналитики больших данных для оценки и управления экологическими рисками .....                                     | 1016 |
| <b>Маликов Шохрух Шокирович, Камалов Шухрат Камалович</b>                                                                                                    |      |
| Разработка риск-ориентированной модели внутреннего контроля предприятия на этапе планирования налогов в условиях дистанционного налогового мониторинга ..... | 1024 |
| <b>Галеева Н.Н., Э.А.Халикова, Абдусаломова Гулчеҳра Мирзо кизи</b>                                                                                          |      |
| Анализ результатов инструментальных методов исследований у детей с врожденными пороками сердца .....                                                         | 1029 |
| <b>Мухаммадиева Лола Атамурадовна</b>                                                                                                                        |      |
| Barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda monetar omillardan samarali foydalanish yo'nalishlari.....                                                          | 1036 |
| <b>Uskenbaeva Dilnoza Boxodir qizi</b>                                                                                                                       |      |
| Факторы повышения эффективности управления в государственном секторе.....                                                                                    | 1043 |
| <b>Махмудова Севара Улугбековна</b>                                                                                                                          |      |
| Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati .....                                              | 1048 |
| <b>Rajabbaeva Dildora Zakirovna, Aripova Aziza Alisherovna</b>                                                                                               |      |
| Boshqaruv jarayonlarini tashkil etishning xorijiy mamlakatlar tajribasi.....                                                                                 | 1053 |
| <b>Jo'rayeva Niginaxonim Xursand qizi</b>                                                                                                                    |      |
| Jahonda eksportni qo'llab-quvvatlash amaliyoti.....                                                                                                          | 1057 |
| <b>Xudoynazarov Sherzod Ismoilovich</b>                                                                                                                      |      |
| Raqamli moliyaviy texnologiyalarni korxona darajasida joriy etish orqali moliyaviy barqarorlikka erishish strategiyasi .....                                 | 1063 |
| <b>Soibov Nozimbek Faxridin o'g'li</b>                                                                                                                       |      |
| Применение методов PMBOK в управлении рисками проектов .....                                                                                                 | 1070 |
| <b>Гулираъно Носирова Абдулазиз кизи</b>                                                                                                                     |      |
| Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda aholi farovonligining o'rni va ahamiyati .....                                                                     | 1073 |
| <b>Bobaev Isroiljon Abdinabievich</b>                                                                                                                        |      |
| Вопросы инновационных инвестиций в контексте международной экономической интеграции .....                                                                    | 1078 |
| <b>Шарипов Бахтиёр Михлибаевич</b>                                                                                                                           |      |
| Yashil iqtisodiyotga o'tishning nazariy va amaliy jihatlar hamda tendensiyalari.....                                                                         | 1083 |
| <b>Samiyev Abdurashid Qaxramonovich, Shermuxammedov Begzodjon Usmonovich</b>                                                                                 |      |
| Tijorat banklarida muammoli kreditlar samaradorligini ta'minlash yo'llari.....                                                                               | 1087 |
| <b>Nazarov Qilich Xolmuradovich</b>                                                                                                                          |      |
| Improving the organizational and economic mechanisms for the development of tourism in the republic of karakalpakstan .....                                  | 1092 |
| <b>Tleumuratov Baxadir Genjemuratovich</b>                                                                                                                   |      |
| O'zbekistonda tumanlar barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash yo'llari (Surxondaryo viloyati misolida).....                                            | 1097 |
| <b>Qosimova Nodira Saidovna</b>                                                                                                                              |      |
| Innovatsion iqtisodiyotni shakllantirishning asosi sifatida innovatsiyalar.....                                                                              | 1102 |
| <b>Azizova Maliha Farrux qizi</b>                                                                                                                            |      |



|                                                                                                            |      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Влияние инвестиций на инновационное развитие и повышение конкурентоспособности экономики узбекистана ..... | 1106 |
| Максудова Шахзода                                                                                          |      |
| Возможности снижения затрат на логистику за счет цифровых технологий .....                                 | 1112 |
| Олимова Бахора Шухратовна                                                                                  |      |
| Yashil texnologiyalar va ularning iqtisodiy tizimga ta'siri.....                                           | 1116 |
| Sultonov Omon Juma o'g'li                                                                                  |      |
| Iqtisodiy o'sishning makroiqtisodiy faktorlari va ularning ta'siri .....                                   | 1121 |
| Zuvaydullaev Nematullo Oybek o'g'li                                                                        |      |
| Роль управления производством в условиях модернизации экономики.....                                       | 1125 |
| Гулов Мухтор Очилович                                                                                      |      |
| Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni va ahamiyati .....     | 1129 |
| To'rayev Shavkat Shuxratovich                                                                              |      |



# IQTISODIYOTNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA SUN'IY INTELLEKT TEKNOLOGIYALARINING O'RNI VA AHAMIYATI



**To'rayev Shavkat Shuxratovich**

TATU Hududiy o'quv muassasalari bo'yicha prorektori, i.f.d., prof.

ORCID: 0009-0009-2860-8126

sh.turaev@tuit.uz

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarining tutgan o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Bugungi kunda iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayoni tobora jadallashib, global miqyosda iqtisodiy o'sish va samaradorlikni oshirishning muhim omillaridan biriga aylanmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari ushbu jarayonda muhim rol o'ynab, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, ma'lumotlarni tahlil qilish, moliyaviy xizmatlarni optimallashtirish va biznes qarorlarini samarali qabul qilishda yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Sun'iy intellektning sanoat, qishloq xo'jaligi, moliya va bank, transport hamda davlat boshqaruvi sohalariga integratsiyalashuvi ishlab chiqarish samaradorligini oshirib, tannarxni pasaytirishga xizmat qilmoqda. Yuqoridagi holatlarni hisobga olgan holda mazkur maqolada sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida tutgan o'rni, uning asosiy tarmoqlarga ta'siri hamda ushbu texnologiyalarni joriy etish natijasida yuzaga keladigan imkoniyatlar va muammolar tahlil qilinadi.

**Kalit so'zlar:** Raqamlashtirish, sun'iy intellekt, iqtisodiyot, avtomatlashtirish, ma'lumotlar tahlili, Big Data, algoritmlar, tarmoqlararo integratsiya, innovatsiya, sanoat 4.0, neyron tarmoqlar, mashinaviy o'rganish, kibexavfsizlik, raqamli transformatsiya, axborot texnologiyalari, investitsiyalar, fintech, blockchain.

**Abstract:** This article analyzes the role and importance of artificial intelligence technologies in the process of digitalization of the economy. Today, the process of digitalization of the economy is gaining momentum and is becoming one of the important factors in increasing economic growth and efficiency on a global scale. Artificial intelligence technologies play an important role in this process, creating new opportunities for automating production processes, analyzing data, optimizing financial services, and making effective business decisions. The integration of artificial intelligence into the spheres of industry, agriculture, finance and banking, transport, and public administration increases production efficiency and reduces costs. Taking into account the above circumstances, this article analyzes the role of artificial intelligence technologies in the context of digitalization of the economy, its impact on key sectors, and the opportunities and problems arising from the introduction of these technologies.

**Key words:** Digitalization, artificial intelligence, economics, automation, data analytics, Big Data, algorithms, cross-industry integration, innovation, Industry 4.0, neural networks, machine learning, cybersecurity, digital transformation, information technology, investments, fintech, blockchain.

**Аннотация:** В этой статье анализируется роль и значение технологий искусственного интеллекта в процессе цифровизации экономики. Сегодня процесс цифровизации экономики становится все более интенсивным и становится одним из важнейших факторов экономического роста и повышения эффективности в глобальном масштабе. Технологии искусственного интеллекта играют важную роль в этом процессе, предоставляя новые возможности для автоматизации производственных процессов, анализа данных, оптимизации финансовых услуг и эффективного принятия бизнес-решений. Интеграция искусственного интеллекта в промышленность, сельское хозяйство, финансы и банковское дело, транспорт и государственное управление повышает эффективность производства и снижает затраты. Учитывая вышеизложенное, в данной статье анализируется роль технологий искусственного интеллекта в цифровизации экономики, его влияние на ключевые отрасли, а также возможности и проблемы, возникающие в результате внедрения этих технологий.



**Ключевые слова:** Оцифровка, искусственный интеллект, экономика, автоматизация, анализ данных, большие данные, алгоритмы, межсетевая интеграция, инновации, Индустрия 4.0, нейронные сети, машинное обучение, кибербезопасность, цифровая трансформация, информационные технологии, инвестиции, финтех, блокчейн.

## KIRISH

Raqamli texnologiyalar rivojlanishi zamonaviy iqtisodiyotning ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari esa ushbu jarayonning asosiy harakatlantiruvchi kuchlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Bugungi kunda iqtisodiyotni raqamlashtirish nafaqat ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish sohalarida samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda, balki biznes jarayonlarini optimallashtirish, davlat boshqaruvi takomillashtirish va yangi innovatsion yo'nalishlarni rivojlantirish imkonini bermoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari iqtisodiy jarayonlarga chuqur integratsiyalashib, biznes va davlat boshqaruvi subyektlari uchun yangi imkoniyatlarni yaratmoqda.

Sun'iy intellektning iqtisodiy jarayonlarga ta'siri kundan-kunga ortib bormoqda. Korxonalar sun'iy intellekt texnologiyalari orqali ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, operatsion xarajatlarni qisqartirish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini yaxshilash imkoniga ega bo'lishmoqda. Masalan, elektron tijoratda sun'iy intellekt asosida ishlaydigan tavsiyalar tizimi mijozlarga mos mahsulotlarni taklif qilish orqali savdo hajmini oshirsa, bank-moliya sohasida sun'iy intellekt kreditlar berish jarayonini tezlashtirish, firibgarlik holatlarining oldini olish va moliyaviy risklarni minimallashtirishga xizmat qilmoqda.

Shu bilan birga, sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy rivojlanish jarayonida yuzaga keltirishi mumkin bo'lgan muammolar ham mavjud. Birinchidan, ushbu texnologiyalarni joriy etish natijasida ba'zi an'anaviy kasblarning yo'qolishi kuzatilishi mumkin, bu esa mehnat bozorida muayyan qiyinchiliklarni keltirib chiqaradi. Ikkinchidan, sun'iy intellekt tizimlarining ishonchliligi va kiberxavfsizlik masalalari dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Ma'lumotlarning himoyalaniishi va sun'iy intellektning noto'g'ri qo'llanilishi iqtisodiy hamda ijtimoiy barqarorlikka salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

O'zbekiston iqtisodiyoti ham raqamlashtirish jarayoniga faol kirib bormoqda. So'nggi yillarda mamlakatimizda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilib kelinmoqda. Xususan, sun'iy intellekt texnologiyalarini sanoat va xizmatlar sohalariga tatbiq etish bo'yicha davlat dasturlari ishlab chiqilmoqda. Biroq, ushbu texnologiyalarni keng joriy etish uchun zarur bo'lgan infratuzilma, mutaxassislar tayyorlash va normativ-huquqiy bazani takomillashtirish kabi muhim masalalar hal etilishi lozim.

## ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyotga ta'siri bo'yicha jahon miqyosida keng tadqiqotlar olib borilmoqda. Iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalari ishlab chiqarish, moliyaviy tizimlar, davlat boshqaruvi va xizmatlar sohasida samaradorlikni oshirishda muhim rol o'ynamoqda. Iqtisodiyotni raqamlashtirish va raqamlashtirish sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish masalasi so'nggi yillarda ko'plab tadqiqotchilar, xalqaro tashkilotlar va ekspertlar tomonidan keng o'rganilmoqda. Ushbu yo'nalishda olib borilgan ilmiy ishlar texnologiyalar, xususan, biznes jarayonlarini avtomatlashtirish, katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash hamda strategik qarorlar qabul qilish tizimlarini rivojlantirish kabi muhim jihatlarni qamrab oladi.

Iqtisodiyotni raqamlashtirish bevosita raqamli iqtisodiyotning asosiy vazifalaridan biri hisoblanadi. Raqamli iqtisodiyot – bu raqamli va elektron texnologiyalarga asoslangan va to'g'ridan-to'g'ri elektron tijorat, bulutli texnologiyalar, raqamli platformalar va tarmoq biznesi orqali amalga oshiriladigan odamlarning iqtisodiy faoliyatini tashkil etish shakli hisoblanadi. Ushbu ta'rif Internetda raqamli kommunikatsiya yoki tarmoq texnologiyalari yordamida amalga oshiriladigan barcha biznes, madaniy, iqtisodiy va ijtimoiy operatsiyalarni qamrab oladi. Bu atama birinchi marta 1995-yilda kanadalik professor D.Tapskott tomonidan uning "Raqamli iqtisodiyot: tarmoq intellekti davridagi va'da va xavf" nomli kitobida qo'llangan [6]. Shuningdek, amerikalik olim J.Negroponte ham ushbu tushunchaga e'tibor qaratib, axborot va raqamli texnologiyalarning iqtisodiyot hamda jamiyat hayotidagi rolini, shuningdek, ularning kelajakda ortib boruvchi ahamiyatini ta'kidlagan [7].

Skiner K. [8], Shvab K. [9], Markova V. [10] va Ivanov V. [11] kabi rus olimlarining tadqiqotlari zamonaviy adabiyotlarda asosiy e'tibor birinchi navbatda iqtisodiyotni raqamlashtirishning hozirgi holati va rivojlanish istiqbollari texnik va texnologik masalalariga qaratilgan. Yana bir olim M.L.Kalujskiy raqamli iqtisodiyotni Internet tarmog'ida iqtisodiy faoliyat yuritish uchun kommunikatsion muhit, shuningdek, uning amalga oshirilish shakllari, usullari, vositalari va natijalari sifatida ta'riflaydi [12].

Iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayoni zamonaviy texnologiyalar, xususan, sun'iy intellektning jadal rivojlanishi bilan yanada tezlashmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari ishlab chiqarish, moliya, savdo, xizmat ko'rsatish



va boshqa ko'plab sohalarda keng qo'llanilmoqda. O'zbekistonda sun'iy intellekt bilan bog'liq masalalar hamda raqamli iqtisodiyot va axborot texnologiyalarini amaliyotga tatbiq etish usullari va mexanizmlari ko'plab ilmiy tadqiqotlarda o'rganilgan. Ushbu yo'nalishda olib borilgan ilmiy ishlar doirasida turli model va konsepsiyalar ishlab chiqilgan bo'lib, ular texnologik innovatsiyalarni iqtisodiy tizimga samarali integratsiya qilishga qaratilgan.

Xususan, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi akademigi S.S.G'ulomov rahbarligidagi tadqiqotlar doirasida raqamli iqtisodiyot sohasida blokcheyn texnologiyalarini joriy etish masalalari chuqur tahlil qilinib, ushbu texnologiyadan foydalanish imkoniyatlari hamda yo'nalishlari ishlab chiqilgan. Bu tadqiqotlar blokcheynning iqtisodiy jarayonlarda qo'llanilishiga, xususan, tranzaksiya xavfsizligini ta'minlash, davlat xizmatlarini avtomatlashtirish va biznes muhitida shaffoflikni oshirish kabi muhim jihatlarga qaratilgan.

S.S.Gulyamov, R.H.Ayupov, O.M.Abdullayev, G.R.Baltabayevlar tomonidan olib borilgan ilmiy izlanishlarda sun'iy intellekt sohasidagi ilg'or texnologiyalar hamda boshqaruv qarorlarini qabul qilish jarayonini intellektuallashtirishga yo'naltirilgan model va algoritmlar ishlab chiqilgan. Ushbu tadqiqotlarda axborot tizimlarini takomillashtirish va boshqaruv mexanizmlarining samaradorligini oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan.

Ular iqtisodiyotning raqamlashtirilish jarayonini quyichaga izohlashgan: "Bilimlarga asoslangan raqamli iqtisodiyotga o'tish konsepsiyasi industrial davrdan axborot-texnologik davrining ishlab chiqarish usuliga o'tish bilan bog'liqdir. Ushbu konsepsiyaning paydo bo'lishiga asosiy sabab industrial iqtisodiyotning barcha tarmoqlari va jabhalarini qamrab olgan hamda uning miqyosi, dinamikasi va ichki mohiyatini batamom o'zgartirib yuborgan yangi raqamli axborot texnologiyalar paradigmasidir" [13].

Yana bir nechta mahalliy tadqiqotchilarimizdan Abdullayev O., Fattaxov A., Axmedov K. kabi olimlarimizning ta'kidlashicha, "Raqamlashtirish jarayoni mamlakat iqtisodiyotida kuchayib boradi va transmilliy korporatsiyalarning mamlakatning mintaqaviy hamda milliy iqtisodiyotlari faoliyatidagi roli ortib boradi. Iqtisodiyotning raqamli segmenti mamlakat iqtisodiyoti va jamiyatida yuz bergan sifat o'zgarishlari tufayli dolzarb ahamiyat kasb etadi. Yangi texnologiyalar va platformalar jismoniy shaxslar hamda korxonalar boshqaruviga tobora katta ko'lamda o'zaro aloqalarda tranzaksiya xarajatlarini qisqartirish, shuningdek, davlat tuzilmalari va xo'jalik yurituvchi subyektlar bilan yaqin hamkorlikni amalga oshirish imkoniyatini beradi" [14].

## TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni va ahamiyatini o'rganish maqsadida zamonaviy ilmiy-uslubiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqotda ilmiy tahlil, statistik ma'lumotlarni qayta ishlash, taqqoslash va sistemali yondashuv kabi metodologik usullar qo'llanildi.

Birinchidan, mavzuga oid nazariy yondashuv asosida sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy jarayonlarga integratsiyalashuv darajasi o'rganildi. Jahon miqyosida va O'zbekiston sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy sohalarga ta'siri tahlil qilindi. Ushbu jarayonda ilmiy maqolalar, xalqaro tashkilotlar hisobotlari va davlat dasturlariga asoslangan manbalar o'rganildi.

Ikkinchidan, statistik tahlil usuli yordamida sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy rivojlanishga ta'siri, ishlab chiqarish samaradorligi va mehnat bozoridagi o'zgarishlar ko'rsatkichlari tahlil qilindi. Sun'iy intellektidan foydalanish natijasida turli iqtisodiy sektorlarda kuzatilayotgan tendensiyalarni aniqlashga harakat qilindi.

Uchinchidan, taqqoslash va sistemali yondashuv orqali turli mamlakatlarning tajribalari o'rganilib, O'zbekiston sharoitida sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etishning ustunliklari va muammolari baholandi. Bu orqali iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonida eng samarali strategiyalarni belgilash imkoniyati yaratildi.

Tadqiqot natijalari asosida sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiy jarayonlarga ta'sirini baholash va kelajakdagi rivojlanish yo'nalishlari bo'yicha ilmiy xulosalar ishlab chiqildi.

## TAHLIL VA NATIJALAR

Iqtisodiyotni raqamlashtirish – bu raqamli texnologiyalar, ayniqsa sun'iy intellekt vositalaridan foydalangan holda iqtisodiy jarayonlarni avtomatlashtirish, samaradorligini oshirish va yangi qiymat yaratish tizimini anglatadi. So'nggi yillarda sun'iy intellekt texnologiyalari iqtisodiy sohalarda inqilobiy o'zgarishlarga sabab bo'layotgan asosiy vositaga aylanmoqda. Bunda ishlab chiqarish, bank ishi, sog'liqni saqlash, ta'lim, transport va boshqa ko'plab sohalarda sun'iy intellekt asosidagi algoritmlar keng qo'llanilmoqda. Mazkur texnologiyalar ish faoliyatini optimallashtirish, resurslardan oqilona foydalanish, xarajatlarni kamaytirish va daromadlarni oshirishga xizmat qilmoqda. Shuningdek, katta hajmdagi ma'lumotlarni (Big Data) qayta ishlash, bashoratli tahlillarni amalga oshirish va tezkor qaror qabul qilishda sun'iy intellektning roli beqiyosdir. Raqamlashtirish jarayoni tobora chuqurlashar ekan, sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilish, mavjud holatni baholash va istiqbollarni aniqlash muhim ahamiyat kasb etadi. Quyidagi jadvalda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanish yo'nalishlari, ularning iqtisodiyotga ta'siri va qo'llanilish sohalari bo'yicha asosiy tendensiyalar yoritilgan (1-jadval):

1-jadval. Jahonda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanish tendensiyalari, 2020-2025 yillar<sup>1</sup>

| Yil  | Asosiy texnologiyalar                                           | Qo'llanilish sohalari            | Rivojlanish yo'nalishlari                              | Iqtisodiy ta'sir ko'lam                  |
|------|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------|--------------------------------------------------------|------------------------------------------|
| 2020 | Mashinali o'qitish, tabiiy tilni qayta ishlash (NLP)            | Moliya, savdo, xizmat ko'rsatish | Avtomatlashtirilgan xizmatlar, chatbotlar              | Xarajatlar 15% gacha kamaydi             |
| 2021 | Kompyuter ko'rishi, ovoz tanish tizimlari                       | Sog'liqni saqlash, transport     | Diagnostika, yuzni aniqlash, yo'l harakati monitoringi | Ish unumdorligi 20% oshdi                |
| 2022 | Katta ma'lumotlar (big data) va sun'iy intellekt integratsiyasi | Qishloq xo'jaligi, energetika    | IoT + sun'iy intellekt orqali tahliliy boshqaruv       | Resurs tejallishi 25%                    |
| 2023 | O'rganadigan algoritmlar (self-learning AI)                     | Sanoat, ishlab chiqarish         | Avtonom robotlar, aqlli texnologik liniyalar           | Ishlab chiqarish samaradorligi 30% oshdi |
| 2024 | Generativ sun'iy intellekt (Generative AI)                      | Ta'lim, media, ijodiy sohalar    | Kontent yaratish, virtual o'qituvchilar                | 40% vaqt tejash                          |
| 2025 | Sun'iy umumiy intellektga o'tish (AGI jarayonlari)              | Barcha sohalar                   | Ko'p funktsiyali tizimlar, aqlli boshqaruv             | Iqtisodiy o'sishga 5% hissa qo'shmoqda   |

Yuqoridagi jadvaldan ko'rinadiki, 2020-yildan 2025-yilgacha sun'iy intellekt texnologiyalari bosqichma-bosqich rivojlanib, iqtisodiyotning deyarli barcha tarmoqlariga chuqur kirib bormoqda. 2020-yilda mashinali o'qitish va NLP texnologiyalari orqali asosiy e'tibor xizmat ko'rsatishni avtomatlashtirishga qaratilgan bo'lsa, keyingi yillarda texnologik murakkablik va funksional imkoniyatlar keskin oshgan. 2021-yilda kompyuter ko'rishi va ovoz texnologiyalari yordamida sog'liqni saqlash va transport tizimlari soddalashtirildi. 2022-yilga kelib IoT va big data tahlillari orqali an'anaviy sohalarida (energetika, qishloq xo'jaligi) samaradorlik sezilarli darajada oshdi. 2023-yilda o'z-o'zidan o'rganadigan algoritmlarning ishlab chiqarishda qo'llanishi natijasida avtomatlashtirish jarayonlari jadallashdi. 2024-yil generativ sun'iy intellekt yili bo'lib, ijodiy va ta'lim sohalarida inqilobiy o'zgarishlarga sabab bo'ldi. Nihoyat, 2025-yilda AGI (Sun'iy umumiy intellekt) bosqichiga yaqinlashilgan va bu iqtisodiy o'sishga bevosita ta'sir ko'rsata boshlagan. Bu jarayonlar sun'iy intellekt iqtisodiyot uchun strategik resursga aylanayotganini tasdiqlaydi.

O'zbekiston Respublikasida iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayoni 2010-yillardan boshlab bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Bu jarayonda sun'iy intellekt texnologiyalari ham asta-sekinlik bilan davlat boshqaruvi, moliya, transport, sog'liqni saqlash, ta'lim va boshqa tarmoqlarga joriy etilmoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalari – bu kompyuter tizimlariga insondek fikrlash, qaror qabul qilish va o'rganish imkonini beruvchi algoritmlar va tizimlardir. O'zbekistonda sun'iy intellekt rivoji bir necha bosqichlarga bo'linadi: dastlabki bosqichda asosan avtomatlashtirishga e'tibor qaratilgan bo'lsa, hozirda prognozlash, tahlil qilish, foydalanuvchi bilan o'zaro muloqot qilish, xavfsizlikni ta'minlash kabi ilg'or funktsiyalar keng qo'llanilmoqda.

Mamlakatimizda "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi qabul qilinib, u orqali sun'iy intellekt texnologiyalarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish bo'yicha tizimli ishlar yo'lga qo'yildi. Raqamli texnologiyalarning iqtisodiy jarayonlarga integratsiyalashuvi natijasida davlat boshqaruvi, moliya, soliq, ta'lim, sog'liqni saqlash, qishloq xo'jaligi va sanoat sohalarida sun'iy intellektidan foydalanish holatlari shakllana boshladi. Shu jarayonda ilmiy-tadqiqot institutlari, IT-parklar va startap loyihalar muhim rol o'ynayapti. Ayniqsa, avtomatlashtirilgan tahlil tizimlari, chatbotlar, aqlli monitoring platformalari va prediktiv modellarni joriy etish bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda.

Quyidagi jadvalda O'zbekistonda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanish bosqichlari, har bir bosqichdagi yutuqlar va yo'nalishlari aks ettirilgan (2-jadval):

2-jadval. O'zbekistonda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanish bosqichlari<sup>2</sup>

| № | Bosqich nomi                | Davr             | Asosiy xususiyatlari                                         | Amaldagi misollar / tashabbuslar                       |
|---|-----------------------------|------------------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------|
| 1 | Dastlabki avtomatlashtirish | 2010-2015 yillar | Dasturiy tizimlar va elektron hujjat aylanishi joriy etildi  | Yagona interaktiv davlat xizmatlari portali (my.gov)   |
| 2 | Raqamlashtirishni boshlash  | 2016-2019 yillar | Elektron to'lovlar, E-gov, elektron bank xizmatlari kengaydi | Humo va UzCard tizimlari, "E-IJRO AUKSION" platformasi |

1 <https://www.oecd.org> saytidagi ma'lumotlar asosida muallif tomonidan tayyorlandi

2 Muallif tomonidan tayyorlangan



|   |                                                |                     |                                                                                     |                                                      |
|---|------------------------------------------------|---------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
| 3 | Sun'iy intellektga tayyorgarlik                | 2020-2021 yillar    | Sun'iy intellekt bo'yicha qonunchilik asoslari, kadrlar tayyorlash boshlanishi      | "AI-Lab" markazi, IT Parkning kengayishi             |
| 4 | Sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish | 2022-2024 yillar    | Sun'iy intellekt asosidagi xizmatlar joriy etila boshlandi                          | Chatbotlar, yuzni tanish tizimlari (ID-karta tizimi) |
| 5 | Integratsiyalashgan sun'iy intellekt tizimlari | 2025-2030 (prognoz) | Sun'iy intellekt barcha sohalarga chuqur integratsiyalashadi, prognozlash kuchayadi | Aqlli shaharlar, aqlli transport, prognoz tizimlari  |

Ushbu jadvalda keltirilganidek, O'zbekistonda sun'iy intellekt texnologiyalarining rivojlanishi bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Dastlabki yillarda raqamlashtirish faqat hujjatlar aylanishi va elektron xizmatlar bilan cheklangan bo'lsa, keyinchalik to'lov tizimlari va davlat boshqaruvining raqamli modellari o'tdi. 2020-yillardan boshlab sun'iy intellektga tayyorgarlik ko'rib, ilmiy markazlar tashkil etildi, qonunchilik bazasi shakllana boshladi. 2022-2024 yillarda esa sun'iy intellekt texnologiyalari amaliyotga keng tatbiq qilina boshladi. Hozirda yuzni tanish, chatbotlar, avtomatlashtirilgan xizmatlar joriy etilgan. 2025-2030-yillarda esa prognozlarga ko'ra, sun'iy intellekt texnologiyalari chuqur integratsiyalashadi: aqlli infratuzilmalar, transport tizimlari, sog'liqni saqlash va ta'limda ilg'or texnologiyalar asosida ishlaydigan tizimlar yaratiladi. Bu esa O'zbekiston iqtisodiyotining raqamli transformatsiyasini tezlashtiradi, samaradorlikni oshiradi va inson resurslarini yuqori qo'shilgan qiymatli faoliyatga yo'naltiradi. Davlat siyosatining sun'iy intellekt rivojiga yo'naltirilganligi bu sohaning istiqbolli ekanligini ko'rsatmoqda.

Sun'iy intellekt texnologiyalarining O'zbekistonda jadal rivojlanishi iqtisodiyotni modernizatsiyalashda muhim omil bo'lib xizmat qilmoqda. Bu texnologiyalar ishlab chiqarish, moliya, logistika, ta'lim va xizmat ko'rsatish sohaslarida unumdorlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va xizmatlar sifatini yaxshilash imkonini bermokda. Biroq, bu jarayon bilan birga bir qator ijtimoiy-iqtisodiy muammolar ham yuzaga kelmoqda. Xususan, mehnat bozori transformatsiyasi natijasida an'anaviy ish o'rinlarining qisqarishi, kadrlar malakasi va texnik tayyorgarligi yetarli darajada bo'lmasligi, axborot xavfsizligi tahdidlari va tartibga solishdagi huquqiy bo'shliqlar kabi masalalar sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyotga joriy etilishi bilan birgalikda vujudga chiqmoqda. Bu muammolarni erta aniqlash va samarali yechimlar ishlab chiqish mamlakat raqamli transformatsiyasining barqaror va inklyuziv bo'lishida muhim omil hisoblanadi. Quyidagi jadvalda O'zbekiston iqtisodiyotida sun'iy intellekt sababli yuzaga kelayotgan asosiy muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha taklif etilayotgan yechimlar yoritilgan (3-jadval):

3-jadval. Sun'iy intellekt sababli yuzaga kelayotgan muammolar va ularning yechimlari

| № | Muammo                                    | Tavsifi                                                                             | Yechimlari                                                                                            |
|---|-------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Ish o'rinlarining qisqarishi              | Avtomatlashtirish natijasida an'anaviy kasblar yo'qolmoqda                          | Kasb-hunar o'qituvini kuchaytirish, yangi IT kasblarini o'rgatish                                     |
| 2 | Kadrlar malakasining yetishmasligi        | Sun'iy intellekt bo'yicha yetarli mutaxassislar soni kam                            | Raqamli savodxonlik dasturlari, sun'iy intellekt bo'yicha universitetlarda maxsus yo'nalishlar ochish |
| 3 | Ma'lumotlar xavfsizligi                   | Sun'iy intellekt tizimlarida ishlatiladigan katta ma'lumotlar maxfiylikni yo'qotadi | Kiberxavfsizlik tizimlarini joriy qilish, qonunchilik asoslarini mustahkamlash                        |
| 4 | Huquqiy tartibga solishdagi bo'shliqlar   | Adolatli tartibga solish tamoyillari yo'lga qo'yilmoqda                             | Sun'iy intellektga oid qonunchilik bazasini ishlab chiqish va yangilash                               |
| 5 | Ijtimoiy tengsizlik kuchayishi            | Texnologik yutuqlar hamma qatlam uchun teng mavjud emas                             | Raqamli infratuzilmani kengaytirish, qishloq hududlarida internet qamrovini oshirish                  |
| 6 | Sun'iy intellektga nisbatan ishonchsizlik | Insonlar sun'iy intellekt qarorlariga nisbatan ishonchsiz munosabatda               | Tushuntirish ishlari olib borish, ochiq va shaffof algoritmlarni ishlab chiqish                       |

Ushbu jadvalda ko'rsatilganidek, sun'iy intellektning iqtisodiyotga kirib kelishi bir qator muammolarni keltirib chiqarmoqda. Avvalo, ish o'rinlarining qisqarishi va kadrlar malakasining yetishmasligi – eng dolzarb muammolardan biridir. Bunga sabab – mavjud ishchilarning yangi texnologiyalarga moslashish qobiliyatining pastligi va yetarlicha tayyorgarlik ko'rmasligidir. Shu bilan birga, ma'lumotlar xavfsizligi va axborot maxfiyligi sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishda eng muhim masalaga aylangan. O'zbekiston bu borada kiberxavfsizlik infratuzilmasini mustahkamlashga harakat qilmoqda. Boshqa tomondan, qonunchilikda mavjud bo'shliqlar, sun'iy intellekt xatolari, firibgarlik holatlarining ko'payishi kabi tahdidlar ham o'z vaqtida tartibga



olinmasa, bu iqtisodiy tizim barqarorligiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bularning barchasi ijtimoiy tengsizlik va texnologik tafovutni yanada chuqurlashtirishi mumkin. Shuning uchun, davlat siyosati doirasida maxsus qonunlar, ta'lim strategiyalari va texnologik imkoniyatlarni teng taqsimlashga qaratilgan chora-tadbirlar zarurdir. Sun'iy intellekt rivojlanishini barqarorlashtirish uchun ijtimoiy va iqtisodiy muvozanatni saqlab qolish muhimdir.

## XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayoni sun'iy intellekt texnologiyalarining keng joriy etilishi bilan tobora jadallashib bormoqda. Bugungi kunda sun'iy intellekt ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish, moliya, transport, qishloq xo'jaligi, ta'lim va sog'liqni saqlash kabi ko'plab sohalarda samaradorlikni oshirish va resurslardan oqilona foydalanish imkonini bermoqda. Sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyotga ta'siri juda keng bo'lib, u nafaqat ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish, balki biznes qarorlarini optimallashtirish va davlat boshqaruvi tizimlarini samarali tashkil etishda ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Sun'iy intellektidan foydalanish natijasida iqtisodiyotda ishlab chiqarish tannarxi pasayishi, mahsulot va xizmatlar sifatining oshishi, bozor talablariga mos moslashuvchanlikning ortishi va inson omilidan kelib chiqadigan xatoliklarning kamayishi kuzatilmoqda. Shu bilan birga, sun'iy intellekt texnologiyalarining jadal rivojlanishi ba'zi yangi muammolarni ham keltirib chiqarmoqda. Xususan, sun'iy intellekt avtomatlashtirish natijasida mehnat bozoriga salbiy ta'sir ko'rsatishi, ya'ni an'anaviy kasblarning qisqarishi kuzatilmoqda. Bundan tashqari, sun'iy intellekt tizimlarining noto'g'ri ishlashi yoki ma'lumotlarning kiberxavfsizlik bilan bog'liq muammolar ham e'tiborga olinishi lozim.

O'zbekiston iqtisodiyotida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish istiqbollari katta bo'lib, raqamli iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi uchun sun'iy intellekt texnologiyalarini keng joriy etish muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonda yurtimizda sun'iy intellektni rivojlantirish uchun bir qancha muhim yo'nalishlarga e'tibor qaratish lozim.

Birinchidan, sun'iy intellekt texnologiyalarini joriy etish uchun zamonaviy infratuzilmani rivojlantirish zarur. Sun'iy intellekt algoritmlari samarali ishlashi uchun yuqori sifatli ma'lumotlar bazasi, kuchli hisoblash resurslari va tezkor internet tarmoqlari talab etiladi. Shu sababli, davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish, IT infratuzilmasini takomillashtirish hamda axborot texnologiyalari sohasiga sarmoyalarni jalb qilish muhimdir.

Ikkinchidan, sun'iy intellekt texnologiyalarini iqtisodiyotga keng joriy etish uchun malakali kadrlar tayyorlash tizimini rivojlantirish lozim. Sun'iy intellekt va raqamli texnologiyalar sohasida mutaxassislar yetishmovchiligi iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishiga to'siq bo'lishi mumkin. Shu bois, universitet va ilmiy markazlarda sun'iy intellekt bo'yicha maxsus dasturlarni ishlab chiqish, xorijiy tajribani o'rganish va yosh mutaxassislarni rag'batlantirish tizimini yo'lga qo'yish zarur.

Uchinchidan, sun'iy intellekt texnologiyalarining huquqiy va tartibga soluvchi bazasini mustahkamlash lozim. sun'iy intellekt asosida ishlaydigan tizimlar bilan bog'liq muammolarni hal qilish, shaffoflikni ta'minlash va kiberxavfsizlikni oshirish uchun davlat tomonidan aniq qonuniy me'yorlar ishlab chiqilishi lozim. Bu esa sun'iy intellektidan foydalanish bilan bog'liq xavflarni minimallashtirishga xizmat qiladi.

To'rtinchidan, sun'iy intellekt texnologiyalarini tadbirkorlik va davlat boshqaruvi sohasiga joriy etishni jadallashtirish lozim. Bu jarayonda davlat idoralari va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish, startaplarni qo'llab-quvvatlash hamda biznes subyektlari uchun sun'iy intellekt asosidagi innovatsion yechimlarni taklif etish muhimdir.

Umumiy qilib aytganda, sun'iy intellekt texnologiyalarining iqtisodiyotni raqamlashtirish jarayonidagi o'rni beqiyos bo'lib, u iqtisodiy rivojlanishning yangi bosqichiga o'tish imkonini beradi. sun'iy intellekt texnologiyalarining samarali joriy etilishi iqtisodiy o'sish, raqobatbardoshlikni oshirish va jamiyat farovonligini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bois, mamlakatimizda sun'iy intellekt sohasida ilmiy-tadqiqot ishlarini kuchaytirish, investitsiyalarni jalb qilish va kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish eng muhim yo'nalishlardan biri bo'lishi lozim.

### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-sonli Farmoni
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 14-fevraldagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini jadal joriy etish uchun shart-sharoitlar yaratish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4996-sonli qarori
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 11-dekabrda "Iqtisodiyot tarmoqlari uchun muhandis kadrlarni tayyorlash tizimini innovatsiya va raqamlashtirish asosida tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori PQ-42-sonli qarori
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 14-oktabrdagi "Sun'iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-358-sonli qarori
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 27-fevraldagi "Mamlakatimizda raqamlashtirish sohasidagi xizmatlar eksportini rivojlantirishga doir qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-87-sonli qarori



6. Tapscott D. The Digital Economy: Promise and Peril In Qe Age of Networked Intelligence. McGrawHill. 1995. 368 p.
7. Negroponte N. Being Digital. New York, New York Vintage Books. 1995. 255 p.
8. Скиннер К. Цифровой человек. Четвертая революция в истории человечества, которая затронет каждого. Москва, Издательство Манна, Иванова и Фарбера. 2019. 304 с.
9. Шваб К. Четвертая промышленная революция. Москва, Изд-во "Эксмо", 2018. 288 с.
10. Маркова В. Цифровая экономика. Москва, Изд-во "Инфра-М", 2018. 186 с.
11. Иванов В., Малинецкий Г. Цифровая экономика: мифы, реальность, перспективы. Москва, Изд-во РАН, 2017. 63 с.
12. Калужский М.Л. Маркетинговые сети в электронной коммерции: институциональный подход. – М.; Берлин: Директ-Медиа, 2014. – С.402.
13. S.S.Gulyamov, R.H.Ayupov, O.M.Abdullayev, G.R.Baltabayeva. Raqamli iqtisodiyotda blokcheyn texnologiyalar: O'quv qo'llanma; — T.: "Iqtisod-Moliya", 2019, - 380 b.
14. Abdullayev O., Fattaxov A., Axmedov K. Raqamli iqtisodiyot. O'quv qo'llanma. T: "LESSON PRESS", nashriyoti, 2020 yil - 686 bet.
15. <https://www.tadviser.ru> Rossiya internet-portali va tahliliy agentligi sayti
16. <http://www.lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi qonunlari bazasi sayti
17. <https://www.imv.uz> – Iqtisodiyot va moliya vazirligi sayti
18. <http://www.stat.uz> – O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi sayti
19. <https://innovation.gov.uz> – Innovatsion rivojlanish agentligi sayti
20. <https://digital.uz> – O'zbekiston Respublikasi Raqamli texnologiyalar vazirligi sayti
21. <https://www.oecd.org> – Iqtisodiy hamkorlik va taraqqiyot tashkiloti sayti



## IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

*Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal*

**Ingliz tili muharriri:** Feruz Hakimov

**Musahhih:** Zokir ALIBEKOV

**Sahifalovchi va dizayner:** Oloviddin Sobir o'g'li

---

**2025. № 5**

---

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.  
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot\_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot\_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

**Litsenziya raqami:** №046523. PNFL: 30407832680027

**Manzilimiz:** Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani  
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.



Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>